

הכנסת ועדת האתיקה

החלטה מס' 14/18

ירושלים, כ"ד בחשוון התש"ע
11 בנובמבר 2009

לכבוד
חברי הכנסת

חברי הכנסת הנכבדים,

ועדת האתיקה, בישיבתה ביום ט"ז בחשוון התש"ע (3 בנובמבר 2009), החליטה להניח על שולחן הכנסת את החלטתה בעניין קובלנותיהם של חברי הכנסת אברהם מיכאלי ואורית זוארץ נגד חבר הכנסת ניצן הורוביץ.

הקובלנות הוגשו בשל העובדה שהנקבל הביא עמו ילדי עובדים זרים לישיבה המשותפת של הוועדה לבחינת בעיות העובדים הזרים וועדת המשנה למאבק בסחר בנשים, בנושא מדיניות משרד הפנים ויחידת האכיפה "עוז" כלפי קורבנות סחר בבני אדם. חבר הכנסת הורוביץ הופיע, לבקשתו, לפני ועדת האתיקה כדי להשיב על התלונות.

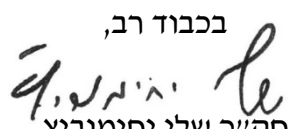
הוועדה החליטה לדחות את קובלנתו של חבר הכנסת הכנסת אברהם מיכאלי, יו"ר סיעת ש"ס. בקובלנתו גרס חבר הכנסת מיכאלי כי חבר הכנסת הורוביץ "דרס ברגל גסה את החוק, תוך שימוש בקטינים המצויים בארץ בסטטוס שאינו חוקי, וגרם לפרסום תמונתם ברבים... יש במעשה ניצול ציני בילדים קטינים שהובאו לוועדה... וכן עבירה לכאורה על חוקי מדינת ישראל." הוועדה קבעה, כי בנסיבות העניין חבר הכנסת הורוביץ לא הפר ולא פעל בניגוד להוראות חוק הגנת הפרטיות, או הוראות חוק הנוער (טיפול והשגחה).

כמו כן אין לראות בעובדה שילדים משתתפים בדיון המתקיים בוועדה מוועדות הכנסת משום פגיעה בכבוד הכנסת, או "לזילות בעבודת הכנסת ומניעת קיום דיון מהותי בנושא שנקבע מראש בוועדה". ענייני ילדים נדונים לעיתים קרובות בכנסת וראוי שהילדים עצמם יטלו בהם חלק לפי נסיבות העניין.

חברת הכנסת אורית זוארץ, יו"ר ועדת המשנה למאבק בסחר בנשים, קבלה כי הילדים הוכנסו במהלך הדיון בלא הודעה מוקדמת, כי מעשיו של הנקבל פגעו ביכולת הוועדה לקיים דיון מקצועי ומעמיק עם שר הפנים אשר לא בא לישיבה בשל צעדיו של חבר הכנסת הורוביץ, וכי התנהלות מסוג זה אינה ראויה ופוגעת בעבודת הכנסת.

בעניין זה קבעה ועדת האתיקה כי אכן הבאת אורחים לישיבת הוועדה בלא הסכמתו של יו"ר הוועדה, עומדת בניגוד להוראות סעיף 106 לתקנון הכנסת, הקובע כי ההזמנות לוועדה נעשות באישורו של יושב ראש הוועדה, ובאמצעות מזכירות הוועדה. למרות קביעתה האמורה, ובהתחשב בכך שהוועדה התרשמה כי חבר הכנסת הורוביץ פעל בתום לב, ובשל היותו חבר כנסת חדש יחסית לא היה מודע להוראות הסעיף האמור בתקנון, החליטה הוועדה שלא להטיל עליו סנקציה כלשהי, ולהעיר לו על דבר קיומו של הנוהל.

ההחלטה המפורטת המצ"ב מוגשת אפוא לחברי הכנסת גם כריענון וכהבהרה של הנוהל בעניין הזמנת אורחים לוועדות.

בכבוד רב,

יהונתן גיבון
ח"כ שלי יחימוביץ
יו"ר ועדת האתיקה

**החלטה של ועדת האתיקה
בענין קובלנות של חברי הכנסת אברהם מיכאלי ואורית זוארץ
נגד חבר הכנסת ניצן הורוביץ
מיום ט"ז בחשון התש"ע (3 בנובמבר 2009)**

1. הקובלנות

(א) ביום ג' בחשון התש"ע (21 באוקטובר 2009), פנה חבר הכנסת אברהם מיכאלי, יו"ר סיעת ש"ס, אל ועדת האתיקה של הכנסת, בקובלנה נגד חבר הכנסת ניצן הורוביץ, בענין שימוש בקטינים הנמצאים בארץ במעמד בלתי חוקי ופרסום תמונתם ברבים.

חבר הכנסת מיכאלי קבל, כי סגן ראש הממשלה ושר הפנים, אלי ישי, הוזמן לישיבה המשותפת של הוועדה לבחינת בעיות העובדים הזרים וועדת המשנה למאבק בסחר בנשים, בנושא מדיניות משרד הפנים ויחידת האכיפה "עוז" כלפי קורבנות סחר בבני אדם. לטענת הקובל, משהבחין השר שחבר הכנסת הורוביץ "מתכוון לשים ללעג ולקלס את הכנסת ואת החוק, בחר השר ישי להדיר עצמו מדיון זה, שתכליתו הפכה לתקשורתית ולא למהותית."

עוד כתב הקובל, כי חבר הכנסת הורוביץ "דרס ברגל גסה את החוק, תוך שימוש בקטינים המצויים בארץ בסטטוס שאינו חוקי, וגרם לפרסום תמונתם ברבים".

לדבריו, "מעבר לזילות בעבודת הכנסת ומניעת קיום דיון מהותי בנושא שנקבע מראש בוועדה, יש במעשה ניצול ציני בילדים קטינים שהובאו לוועדה... וכן עבירה לכאורה על חוקי מדינת ישראל."

(ב) ביום ג' בחשון התש"ע (21 באוקטובר 2009), פנתה חברת הכנסת אורית זוארץ, יו"ר ועדת המשנה למאבק בסחר בנשים, אל ועדת האתיקה של הכנסת, בקובלנה נגד חבר הכנסת ניצן הורוביץ, בענין התנהלותו בדיון בישיבה המשותפת האמורה.

בקובלנתה כתבה חברת הכנסת זוארץ, כי "לדיון הוזמן שר הפנים, חה"כ אלי ישי והגורמים המקצועיים במשרדו, בתיאום מראש... במהלך הדיון, הוכנסה במפתיע, ללא כל הודעה מוקדמת, קבוצת נשים וילדי עובדים זרים, ביוזמתו של חבר הכנסת ניצן הורוביץ, בתיאום עם כלי תקשורת רבים, במטרה לעורר פרובוקציה, להביך את השר, שהחליט עקב כך, לא להגיע לדיון."

עוד קבלה, כי התנהלות "מסוג זה אינה ראויה ופוגעת בעבודת הכנסת... התנהגותו של חבר הכנסת פגעה ביכולת הוועדה לקיים דיון מקצועי ומעמיק עם השר...".

2. תגובת הנקבל

חה"כ ניצן הורוביץ ביקש להופיע בפני הוועדה כדי לסתור את הקובלנות שהוגשו נגדו, לפי סעיף 16 לנוהל אתיקה לחברי הכנסת (קובלנות).

בהופעתו בפני ועדת האתיקה אמר חה"כ הורוביץ, כי "כחבר הוועדה וכמי שמקדם הצעת חוק ספציפית בענין הזה של הילדים... ראיתי מחובתי שגשוג הדבר, שהם הילדים האלה שבהם מדובר, יהיו שם בחדר."

לדבריו, "... אחרי שהשר אלי ישי, שהוזמן והיה אמור להיות הדובר המרכזי, אמר שהוא לא נכנס לחדר כל עוד נמצאים שם ילדים, אז התחילה המהומה והתחילו לצעוק עלי שאני עושה הצגות ומהומות, למרות שלא עשיתי שום הצגה ושום מהומה, ובטח הילדים האלה לא עשו שום דבר... זו היתה ההזדמנות היחידה, לא רק של הילדים האלה אלא גם שלי, להעלות בפני השר את הנושא הזה. הוא לא נפגש אתנו, הוא לא נפגש עם ארגוני הסיוע, הוא לא נפגש עם הקהילה הזרה."

במענה לשאלה, האם לא הוועדה היא זו האמונה על הזמנת אישים שונים לדיוניה, השיב חבר הכנסת הנקבל: "אני לא יודע. אני הזמנתי אותם. אני חבר הוועדה, ואני אומנם חדש אבל אני רואה שלכל הוועדות נכנסים אנשים ולא כולם מוזמנים על-ידי הוועדה. יש הרבה אורחים שיושבים מסביב ונכנסים אנשים, וחלקם מתפרצים לדיונים ומדברים."

לבסוף אמר חה"כ הרוביץ: "אני חושב שחבר כנסת רשאי וצריך להזמין אורחים לכנסת, כפי שהוא רואה לנכון, להתלוות אליו לפעילות פרלמנטרית מובהקת. ... ומילאתי את חובותיי כחבר כנסת..."

3. החלטת ועדת האתיקה

(א) ביום ט"ז בחשון התש"ע (3 בנובמבר 2009), קבלה ועדת האתיקה החלטה בשתי הקובלנות נגד חה"כ הרוביץ.

(ב) ועדת האתיקה החליטה לדחות את קובלנתו של חה"כ אברהם מיכאלי בעניין הפרות, לכאורה, של חוקים על יד הנקבל. הוועדה קבעה, כי בנסיבות העניין חבר הכנסת הרוביץ לא הפר ולא פעל בניגוד להוראות חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981, או הוראות חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960. יצוין בין היתר בהקשר זה כי חה"כ הרוביץ פעל באישורם ובתמיכתם המלאה של הורי הקטינים ושל הקטינים עצמם.

זאת ועוד: לדעת הוועדה, אין לראות בעובדה שילדים משתתפים בדיון המתקיים בוועדה מוועדות הכנסת משום פגיעה בכבוד הכנסת, ולדעתה אין בנוכחות ילדים, לכשעצמה, כדי לגרום "לזילות בעבודת הכנסת ומניעת קיום דיון מהותי בנושא שנקבע מראש בוועדה". יתירה מזו, ענייני ילדים נדונים לעיתים תכופות בכנסת, וראוי ורצוי כי הילדים עצמם יקחו חלק בדיונים אלה כאשר הדבר מתאפשר ולפי נסיבות העניין.

(ג) בנוגע לקובלנתה של חה"כ אורית זוארץ הוועדה קבעה, כי הזמנת הילדים ליטול חלק בישיבת הוועדה, שנעשתה ללא הסכמת יו"ר הוועדה, עומדת בניגוד להוראות סעיף 106 לתקנון הכנסת, המצוי בפרק השישי לתקנון, שעניינו "עבודת הוועדות".

וזו לשונו של סעיף 106:

"ועדה קבועה רשאית להזמין מזמן לזמן לישיבותיה —

(1) מומחה לשאלה שבה דנה הועדה, בין שהוא חבר הכנסת ובין שאיננו חבר בה;

(2) כל אדם, או בא-כוחו של גוף או חוג מסוים, שיש לו ענין בשאלה שהועדה דנה בה, לשמוע את דעתו ולבקש ממנו תשובות על שאלות שהיא תמצא לנכון להציג לו."

בהתאם לסעיף האמור, לא חבר הכנסת הוא המזמין אורחים לדיוני ועדה מוועדות הכנסת, אלא הוועדה. בפועל, הנוהג שהשתרש בכנסת הוא, שיושב ראש הוועדה, ביחד עם מנהל הוועדה, קובעים את רשימת המוזמנים, וההזמנה בפועל נעשית באמצעות הצוות המינהלי של הוועדה. ברור, כי חבר הכנסת שבקשתו מיו"ר ועדה לזמן לדיון אדם כלשהו לא התקבלה, רשאי לדרוש שוועדה תחליט על כך, בהתאם לסעיף 106.

(ד) ראוי לציין, כי להוראת סעיף 106 לתקנון והנוהג לפיו ההזמנות לוועדה נעשות באישורו של יושב ראש הוועדה, ובאמצעות מזכירות הוועדה, מספר טעמים. בין היתר, הוראה זו מאפשרת לוודא כי יהיה גורם מרכזי בכל ועדה, שיוכל לוודא, כי לגופים השונים שעניינם נדון בוועדה, תינתן אפשרות ראויה לייצוג, ולא ייוצר מצב, לפיו לגוף אחד יהיה מספר נציגים רב, ולשני יהיה ייצוג חסר. בנוסף, תינתן אפשרות לבקר את זהותם של המשתתפים (נציגי ארגונים שונים, שדלנים, פעילים מתחומים שונים, אזרחים מתעניינים וכן הלאה). יש גם לזכור, שלעיתים יש לווסת את כמות האנשים הנוכחים בשל ההגבלה במספר האנשים שחדר הוועדה יכול להכיל.

בהתאם לכך, חלק מהוועדות אף מציינות, בתחתית סדר היום שהן מפיצות למוזמנים, כי ההשתתפות בישיבות הוועדה, למי שאינם חברי הכנסת, מחייבת באישור מוקדם של מזכירות הוועדה (אף לבעלי אישורי כניסה קבועים).

(ו) העולה מהאמור הוא, כי בכל מקרה אין חבר הכנסת רשאי לזמן, על דעת עצמו, מוזמנים לישיבת ועדה מוועדות הכנסת, ואם הוא מעוניין להזמין אדם לדיוני ועדה, עליו לבקש זאת מיושב ראש הוועדה, או ממנהל הוועדה.

(ז) על חבר הכנסת לקיים את הוראות תקנון הכנסת; התנהגות של חבר הכנסת שלא בהתאם לסעיף 106 לתקנון הכנסת עומדת בניגוד לכללים 1א(4) ו-2 לכללי האתיקה לחברי הכנסת, מאחר שהיא אינה הולמת את מעמדו כחבר הכנסת, ועלולה לפגוע בכבוד הכנסת ובכבוד חבריה.

למרות קביעתה האמורה, ובהתחשב בכך שהוועדה התרשמה כי חבר הכנסת הורוביץ פעל בתום לב ולא היה מודע להוראות הסעיף האמור בתקנון, החליטה הוועדה שלא להטיל עליו אמצעי כלשהו.

הוועדה אף הביאה בחשבון את העובדה, כי חבר הכנסת הורוביץ הינו חבר כנסת חדש, שהחל את כהונתו רק בכנסת השמונה-עשרה, ומשכך חוסר ההיכרות שלו את תקנון הכנסת אינו נובע מזלזול או מחוסר כבוד.

(ח) לאור האמור, הוועדה החליטה להסתפק בהפניית תשומת ליבו של חבר הכנסת להוראות סעיף 106 לתקנון הכנסת.

החלטת הוועדה תונח על שולחן הכנסת.